

Posudek

Rigorózní práce: Osobnost a dílo Henriett D. Avramové (1919-2006)

Diplomant: Mgr. Klára Ehrlichová

Konzultantka práce: PhDr. Eva Bratková

Oponent: Doc. PhDr. Rudolf Vlasák

Hned zpočátku musím tentokrát uznat, že autorka předkládá opravdu fundovanou monografii, věnovanou dílu, které změnilo světové knihovnictví. Není postaveno jen na literatuře, která je nesporně bohatá, ale i na korespondenci s vybranými svědky tehdejšího vývoje. Napravuje řadu omylů, kterých se i dnes ještě v některých případech dopouští tehdy vzdálený český svědek dění v Kongresové knihovně (moje maličkost), pro něhož byla Henriette Avramová už v době vzniku jejího projektu jedním z významných objektů odborného zájmu. Bylo to v letech 1969 až 1971 na půdě výzkumného odboru UVTEI, kdy se pro tehdejší soustavu VTEI koncipovalo unifikované softwarové vybavení. V rozporu s markovskou nebytovou „filozofií“ jsme tehdy vzali za základ bytové orientovaný komunikativní formát Americké chemické společnosti a jejího produktu, dnes už nazývaného CHEMBASE. Vedla nás k tomu orientace na „bytové“ počítače rodiny IBM 370, tehdy už i u nás instalované např. ve Výzkumném ústavu techniky chemického průmyslu v Praze ve Štěpánské ulici. Ale tehdy jsme skutečně v nějaké zprávě četli, že v Kongresové knihovně byly sice za projektem MARC také počítače IBM, ale rodiny 1000, druhé generace, což vysvětlovalo orientaci Avramové nikoli na hexadecimální znakovou soustavu, která odpovídá osmibitovým reprezentacím znaků byty. Autorka této práce dokládá, že bylo použito počítačů IBM 3. generace (IBM 360), a tak je nepoužití bytové soustavy v projektu ještě nepochopitelnější. Ten formát amerických chemiků byl už tehdy pro nastupující počítače mnohem vhodnější, modernější a nejen našimi programátory jednoznačně přijatelnější. Dokládá to i jeho přijetí v tehdy vznikajícím Mezinárodním systému VTI zemí RVHP jako jeho norma.

V každém případě i v tomto svém posudku, právě tak jako jsem to napsal k předchozí diplomové práci na toto téma, konstatuji, že tato práce dosahuje vynikající úrovně komplexního pojetí celého „fenoménu“ MARC, včetně „byproduktů“, které původní projekt vyvolal. Zejména úctyhodná je nyní nejen šíře, do jaké mapuje celý projekt se všemi personálními i systémovými souvislostmi, ale oceňuji velmi i použité fotografie a také snahu dobrat se věrohodných svědectví dnes už „dávné“ doby (z hlediska automatizace v knihovnictví).

Práce má výbornou celkovou koncepci, korektně vedené citace, bohatý seznam použité literatury, seznamem zkratk a v neposlední řadě dobře uspořádanou a předmluvou opatřenou bibliografií Avramové. Zasloužila by si vydání jako původní česká monografie, která by podle mého názoru předčila téměř vše, co bylo dosud v jiných zemích o osobnosti a díle, které, jak už jsem napsal, změnilo světové knihovnictví, napsáno. Ale jako *česká*, by kniha měla také zmínit české vnímání MARC, od počátků na přelomu 60. a 70. let. Mohla by autorka při obhajobě odpovědět na otázku, kdy a kde bylo v české knihovnické literatuře poprvé o projektu MSRC napsáno?

Vzhledem k tomuto celkovému hodnocení navrhuji předloženou rigorózní práci Mgr. Kláry Ehrlichové přijmout k obhajobě.

V Praze 12. dubna 2009

Doc. PhDr. Rudolf Vlasák

